

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 2 שנה 2024

בית ספר: בית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה B.A.

התנהגות פוליטית

מרצים/ות:

פרופ' סיון הירש הפלר hsivan@runi.ac.il

עוזרי/ות הוראה:

גב' סופיה קובזנצב kobzantsev.sofia@post.runi.ac.il

מספר הקורס:	4721	סוג הקורס:	שיעור	שעות שבועיות:	2	נקודות זכות:	2
דרישות הקורס:	עבודה מסכמת	קוד קבוצה:	242472123	שפת לימוד:	עברית		

נושאי הקורס

תיאור הקורס:

התנהגות פוליטית היא מונח רחב, הכולל את התהליכים החברתיים והפסיכולוגיים בהם יחידים וקבוצות משתתפים בחיים הפוליטיים. במהלך הקורס נסקור את הגישות המרכזיות בתחום, הכלים המחקריים המאפיינים את התחום, והגורמים העיקריים המשפיעים על התנהגותם של האזרחים (בפרט זיהוי המעורבים בזירה הפוליטית ומניעיהם). נדון גם בהתפתחויות ההיסטוריות של השתתפות פוליטית ומקומה בפוליטיקה הישראלית, לרבות השינויים שהתעוררו עם ההתפתחות הסקרים ואמצעי המדיה החדשים. בין הנושאים המרכזיים: השתתפות פוליטית ומחאה, הצבעה, דעת קהל, ואלמוות פוליטית. הדיון יתמקד במקרה הישראלי, אולם תינתן תשומת לב למחקר השוואתי.

מטרות הקורס

מטרות הקורס:

1. להציג בפניכם את ההיבטים השונים של דעת הקהל וההשתתפות הפוליטית בדמוקרטיית בנות זמננו.
2. להציג בפניכם את הבעיות הרבות הכרוכות בשימוש בסקרי דעת קהל, תוך תקווה שתהפכו לצרכנים ביקורתיים של סקרי דעת קהל.
3. לסייע לכם להבין את המורכבות של ההשתתפות הפוליטית, בתיאוריה ובמעשה, ולהבין את הניסיון הישראלי בהשוואה רחבה יותר (גלובלית).

מבנה ציון הקורס

דרישות הקורס:

צפייה בסרטונים, קריאה קפדנית והשתתפות בדיון הינם חיוניים כדי להפוך את הדיון שלנו לפרודוקטיבי. אני מודעת לכך שיתכן ולא תבינו את כל חלקי המאמר שקראתם. בפרט, המתודולוגיות השונות במאמרים, שיתכן ויהיו חדשים עבורכם, אם טרם לקחתם קורסים בשיטות מחקר ובסטטיסטיקה. זה בסדר ואין מה לחשוש מכך. אני מבקשת שתביאו את התובנות שלכם (מהמאמרים ומהממצאים) ושאלות לכיתה.

היו מוכנים לענות על השאלות הבאות לכל פריט מקריאת החובה:

- 1.מה התרומה העיקרית של המאמר לידיע המחקרי הקיים בתחום?
- 2.מהי המסגרת התיאורטית של המאמר?
- 3.מהן השערות החוקרים?
- 4.מהם הנתונים בהם נעשה שימוש במאמר? האם לדעתך הנתונים והשיטות בהם השתמשו החוקרים מתאימים לבחינת התיאוריה וההשערות?
- 5.מהם הממצאים העיקריים של המאמר?
- 6.מהן השלכות התיאורטיות והיישומיות – כיצד מסייעות לנו להבין טוב יותר התנהגות פוליטית?
- 7.מהי הביקורת שלך על המחקר?

מטלת אמצע: מקרה בוחן אקטואלי – במהלך שבועות 10-2 כל סטודנט (או זוג סטודנטים כתלות

במספר הנרשמים לקורס) יבחר מקרה בוחן אקטואלי אותו יציג בכיתה. מקרה הבוחן יעסוק בהמחשת מאמר החובה על סוגיה/נושא אקטואלי. מטרת המטלה היא לנתח את מאמר חובה (לא לסכם את חומר הקריאה!) וליישמו. במילים פשוטות, לראות עד כמה הטיעון התיאורטי עומד במבחן המציאות. יש להגיש את מקרה הבוחן האקטואלי לעוזרת ההוראה במייל. הצנת מקרה הבוחן האקטואלי בכיתה תארך עד 5 דקות. מטלה זו מהווה 20% מציון הקורס הסופי. **ראו דגשים והנחיות להכנת המצגת בסוף המסמך.**

מטלה מסכמת – הגשת עבודה אשר תכלול מקרי בוחן לפי בחירה על בסיס חומרי הקריאה ודיוני הכיתה. חלק זה מהווה כ-80% מהציון הסופי. העבודה תינתן בשיעור האחרון. העבודה היא אישית ויש להגיש את העבודה עד שבועיים מקבלתה.

*הערות חשובות:

- מצופה מהסטודנטים להישאר מעודכנים בנושאים אקטואליים
- ייתכנו שינויים בסילבוס במהלך הסמסטר.

שעות קבלת מרצה

פרופ' סיון הירש-הפלר

משרד: בניין לאודר C.315; אימייל: hsivan@runi.ac.il; שעת קבלה: נא לתאם מראש.

פרטי עוזר הוראה

עוזרת הוראה: סופי קובזנצב

שעת קבלה: אנא כיתבו לי ונתאם באופן פרטי.

אימייל: Sophie.kob@gmail.com

הערות נוספות

דגשים להכנת מטלת מקרה הבוחן האקטואלי

הנחיות כלליות:

- תפקיד המטלה הוא **לנתח** את מאמר החובה (לא לסכם את החומר!) וליישמו על מקרה בוחן אקטואלי (הנבחר על ידכם).
- מטרת העל של המחשת הדוגמה היא: ב-ה-י-ר-ו-ת. בעת בחירת מקרה הבוחן תשאלו את עצמכם "האם מקרה הבוחן ברור?", "האם יבינו את ההקשר בין נושא המאמר למקרה הבוחן שבחרתם?" זהו האלמנט הכי חשוב.
- עבור ההצגה בכיתה - מבחינת סדר גודל, 2-3 שקפים זה סביר. מומלץ להשתמש בסרטונים, קטעי וידאו, ציטוטים מכלי תקשורת, עיתונות, נתונים וכו'.

מבנה ותוכן ההצגה:

1. ספרו על הרקע התיאורטי הרלוונטי לשאלה - בקצרה!

כאן אתם מתבקשים לספר במילים שלכם על שאלת המחקר ותיאוריות מרכזיות ממחקר החובה שקראתם שהינם רלוונטיים למקרה הבוחן האקטואלי שבחרתם. שימו לב שהתיאוריות האלה אמורות להוביל להשערה. ספרו עליהן באופן "זורם" כמו סיפור שיוביל להשערות.

2. הציגו את השורה התחתונה של המחקר.

מהי המסקנה הכי מעניינת, בעיניכם, שניתן לגזור מהמחקר, בפרט ביחס למקרה הבוחן האקטואלי שבחרתם?

3. **תכלס.** נסו ליישם את הטיעון במאמר והממצאים על מקרה **אקטואלי** באופן שיבהיר כיצד מאמר החובה מסייע להבנת תופעות שאנו רואים ביומיום. האם מאמר החובה תומך או סותר את מקרה הבוחן האקטואלי שבחרתם?

4. **חשבו על ביקורת מתודולוגית.** האם קיימות נקודות חולשה ביישום המאמר למאורע האקטואלי? מה לדעתכם חסר בנושא הנחקר על מנת להבין את המאורע האקטואלי?

5. יש להגיש עד עמוד לעוזרת ההוראה, הכולל את נקודות המפתח של מקרה הבוחן, קרי הנושא האקטואלי הנבחר וההקשר בינו ובין מאמר הקריאה.

רשימת קריאה

קריאת חובה ורשות:

רשימת הקריאה מחולקת לשני חלקים: 1. קריאת החובה (המסומנת בכוכביות בכל שבוע), המהווה את הבסיס להרצאות ואת החומר לבחינת הבית; 2. קריאת רשות, למעוניינים להרחיב את ידיעותיהם ואת הבנתם בתחום.

מבנה ונושאי הקורס

כל חומר הקריאה זמין בספרייה ובאתר הקורס. כוכבית (*) משמע קריאת חובה, כל השאר רשות.

1. מבוא והגדרות (סרטון פתיח)

David A. Snow, Donatella Della Porta, Bert Klandermans, Doug McAdam (eds.). 2013. *The Wiley-Blackwell Encyclopedia of Social and Political Movements*. Malden, MA: Wiley-Blackwell. "**Activism**" (pp. 9-10); "**Collective Action**" (pp. 210-214); "**Contentious Politics**" (pp. 266-269).

2. דפוסי מעורבות האזרחים: דמוקרטיה ייצוגית, דמוקרטיה משתתפת (סרטון "מעורבות האזרחים")

מה הם המודלים העיקריים המתארים את דפוסי מעורבות והשתתפות האזרחים בחיים המדיניים?

* י. ישי. "דמוקרטיה ייצוגית; דמוקרטיה משתתפת", בתוך א. צ'רצ'מן וא. סדן, השתתפות: הדרך שלך להשפיע, ע"ע 25-39. תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 2003.

* ע. רון, "שיתוף אזרחים בדיון על שינוי שיטת הממשל. המודל הקנדי ואפשרות יישומו בישראל". פוליטיקה 18 (תשס"ט/2008): 117-140.

קריאת רשות:

ארזה צ'רצ'מן ואלישבע סדן. 2003. "רוח הדברים". בתוך א. צ'רצ'מן וא. סדן, השתתפות: הדרך שלך

היא להשפיע. הוצאת הקיבוץ המאוחד, ע"ע 7-22. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד.

א. דה-טוקוויל. הדמוקרטיה באמריקה. ירושלים: מוסד ביאליק, תש"ל, ע"ע 37-42; 204-207. יש גישה לספר אלקטרוני (דרך ספרים אלקטרוניים - כותר).

The Emergence of a New Party in the Italian Party System:" ..2015 Conti N. and V. memdi
."Rise and Fortunes of the Five Star Movement." *West European Politics* 38: 516-534

Political Participation and Three Theories of Democracy: A Research" .2006. Teorell, Jan
."Inventory and Agenda", *European Journal of Political Research* 45(5): 787-810

3. השתתפות פוליטית וחברתית (סרטון "רפרטואר הפעולה")

מהן הפעילויות הפוליטיות והחברתיות השונות שאנשים משתתפים בהן? אילו סוגי השתתפות נפוצים כיום? האם לזמן ולמרחב יש משקל חשוב בהסבר דפוסי הפעילות הפוליטית?

Newton, Kenneth and José Ramón Montero (2007) "Patterns of Political and Social* Participation in Europe", in Roger Jowell et al. (eds.), *Measuring Attitudes Cross Nationally: Lessons from the European Social Survey*. London, etc.: SAGE

David A. Snow, Donatella Della Porta, Bert Klandermans, Doug McAdam (eds.). 2013. *The Wiley Blackwell Encyclopedia of Social and Political Movements*. Malden, MA: Wiley-Blackwell. "**repertoires of contention**" (pp. 1081-1082); "**High and Low Risk/cost Activism**" (pp. 558-559); "**Instrumental vs. Expressive action**" (pp. 614-615); "**Violence against oneself**" ((Pp. 1377-1378

Jeroense, T., & Spierings, N. (2023). Political participation profiles. *West European Politics*, 46(1), 1-23

Van Deth, J. W. (2016). What is political participation?. In *Oxford research encyclopedia of politics*. **To be discussed by a student**

קריאת רשות:

Kaase, Max (2007) "Perspectives on Political Participation", in Russell Dalton and Hans-Dieter Klingemann (eds.), *The Oxford Handbook of Political Behavior*. Oxford: Oxford University Press, 783-796. - **To be discussed by a student**

4. הצבעה כסוג [מיוחד] של השתתפות פוליטית

ברוב המדינות הצבעה היא זכות, ולא חובה, וקבוצות גדולות של בוחרים פוטנציאליים לא בהכרח עושות שימוש בזכות זו. ההצבעה, כמו גם אי-ההצבעה, אינה אקראית. ישנן קבוצות אשר נוטות להצביע יותר מאחרות. בנוסף, קיימים הבדלים בין-לאומיים בשאלה מי הצביע ומי לא. מה, אם כן, מסביר מדוע אנשים מצביעים? כיצד מחליטים האזרחים למי להצביע? ומה החשיבות של השייכות המפלגתית? האם כדאי להחיל חובת הצבעה בישראל? מה הטענות נגד ובעד? ומה קורה בעולם בנושא זה?

קריאת רשות:

הרמן תמר. 1995. מלמטה למעלה: תנועות חברתיות ומחאה פוליטית בישראל. רמת אביב תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה. כרך א' 143-151, כרך ב' עמ' 31-15.

ישי, י. 2003. בין גיוס לפיוס, ירושלים: כרמל, עמ' 70-50, 148-102.

David A. Snow, Donatella Della Porta, Bert Klandermans, Doug McAdam (eds.). 2013. *The Wiley-Blackwell Encyclopedia of Social and Political Movements*. Malden, MA: Wiley-Blackwell. "**Demonstrations**" (pp. 347-348);

McAdam Doug, Tarrow Sidney and Charles Tilly, "Contentious Politics and Social Movements," in Carles Boix and Susan Stokes, Eds., *The Oxford Handbook of Comparative Politics*, pp. 435-60.

Norris, Pippa, Stefaan Walgrave and Peter van Aelst (2005) "Who Demonstrates? Antistate Rebels, Conventional Participants, or Everyone?", *Comparative Politics* 37(2): 189-205. **To be discussed by a student**

Rucht. D. (2007), "The Spread of Protest Politics", *The Oxford Handbook of Political Behavior*, pp 708-723.

6. מי הם המשתתפים ומדוע? (סרטון "מניעים להשתתפות פוליטית")

מה מניע את האזרחים שחורגים משגרת יומם על מנת להיות מעורבים בפוליטיקה? מהן ההשלכות של אי-השתתפות על תפקוד הדמוקרטיה?

M. Kern et al. 2015. "Economic Crisis and Levels of Political Participation in Europe* (2002-2010). The Role of Resources and Grievances." *West European Politics* 38:465-490

Chenoweth, E., Hamilton, B. H., Lee, H., Papageorge, N. W., Roll, S. P., & Zahn, M. V. (2022). Who Protests, What Do They Protest, and Why? (No. w29987). *National Bureau of Economic Research*. **To be discussed by a student**

קריאת רשות:

Hoefl C. et al. 2014. "Protesting without the Underclass." *Journal of Civil Society* 10: 393-407

personality) Jeff Mondak et al. 2010. Personality and Civic Engagement: An Integrative Framework for the Study of Trait Effects on Political Behavior. *American Political Science Review*, 104: 85-110

biology) John R. Alford, Carolyn L. Funk, and John R. Hibbing. 2005. Are political orientations genetically transmitted? *American Political Science Review* 99: 153-68

Dalton. R.J. (2008), *Citizen Politics: public opinion and political parties in advanced industrial democracies*, NY, Ch 2-4, pp 13-75

- Fowler, James H. and Cindy D. Kam. 2007. "Beyond the Self: Social Identity, Altruism and Political Participation," *Journal of Politics* 69(3): 813-27
- Snow David A., Donatella Della Porta, Bert Klandermans, Doug McAdam (eds.). 2013. *The Wiley-Blackwell Encyclopedia of Social and Political Movements*. Malden, MA: Wiley-Blackwell. "Social Psychology of Participation" (pp. 1220-1223)
- Hirsch-Hoefler, S., Canetti, D., & Eiran, E. (2016). Radicalizing Religion? Religious Identity and* Settlers' Behavior. *Studies in Conflict & Terrorism*, 1-19
- Hirschberger, G., & Ein-Dor, T. (in press). A temporal account of collective victimization as * existential threat: Reconsidering adaptive and maladaptive responses. In J.R. Vollhardt (Ed.), *The Social Psychology of Collective Victimhood*. New York: Oxford University Press
- Valentino, Nicholas A., et al. 2011. "Election Night's Alright for Fighting: The Role of Emotions in Political Participation." *JOP* 73:156-70. **To be discussed by a student**

7. מהי "דעת קהל"? מדוע זו שאלה קשה? (סרטון "דעת קהל והתנהגות פוליטית")

דעה וקהל/ציבור אינם מונחים פשוטים. סקרי דעת קהל אינם פונים לכלל הציבור. האם לאנשים יש בהכרח עמדה לגבי כל אחת מהשאלות שהם נשאלים בסקרים? האם סקרי דעת גלובלים אפשריים?

Curtice, John (2007) "Comparative Opinion Surveys", in Russell Dalton and Hans-Dieter* Klingemann (eds.), *The Oxford Handbook of Political Behavior*. Oxford: Oxford University Press, 896-909

Anderson, C. J., Getmansky, A., & Hirsch-Hoefler, S. (2018). Burden sharing: income, **To be discussed** inequality and willingness to fight. *British Journal of Political Science*, 1-17 **by a student**

קריאת רשות:

Heath, Anthony, Stephen Fischer and Shawna Smith .2005. "The Globalization of Public Opinion Research", *Annual Review of Political Science* 8: 297-333

.Herbst, Susan. "The History and Meaning of Public Opinion." chapter 1

8. אלימות פוליטית וטרור (סרטון "אלימות פוליטית וטרור")

*פדצהור, עמי וקנטי דפנה. 2006. כהנא מת וה"כהניזם" חי: מודל להסבר התמיכה בימין הקיצוני בישראל, *מגמות*, כרך 2, עמ' 215-246.

The Wiley-Blackwell Encyclopedia of Social and Political Movements, edited by by David * A. Snow, Donatella Della Porta, Bert Klandermans, Doug McAdam. Malden, MA: Wiley-Blackwell. "**radicalism**" (pp. 1050); "**extremism**" (Pp. 440-442); "**Violence and social movements**" (Pp. 1379-1382).

Shuman, E., Hasan-Aslih, S., van Zomeren, M., Saguy, T., & Halperin, E. (2022). Protest

movements involving limited violence can sometimes be effective: Evidence from the 2020 BlackLivesMatter protests. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 119(14), e2118990119. **To be discussed by a student**

קריאת רשות:

שפרינצק, אהוד. 1995. בין מחאה חוץ פרלמנטרית לטרור: אלימות פוליטית בישראל, מכון ירושלים לחקר ישראל, עמ' 1-14.

Ben Shitrit, L., Elad-Strenger, J., & Hirsch-Hoefler, S. (2017). Gender differences in support for direct and indirect political aggression in the context of protracted conflict. *Journal of Peace Research*, 54(6), 733-747.

Todd Landman. 2000. *Issues and Methods in Comparative Politics*. An Introduction, (London and New York, Routledge (Ch. 7. Violent political dissent and social revolution

Stathis Kalyvas. 2003. "The Ontology of Political Violence," *Perspectives on Politics* 1(3), pp. 475-494.

Weinberg, Leonard, Pedahzur, Ami, and Hirsch-Hoefler, Sivan 2004. "The challenges of conceptualizing terrorism", *Terrorism and Political Violence* 16(4), 777-794

Canetti-Nisim, Daphna. Hobfoll, Stevan. Pedahzur, Ami. Zaidise, Eran. 2010. "Much Ado about Religiosity: The Association of Religiosity, Resource Loss, and Support for Political Violence". *Journal of Peace Research*, 45(5): 575-587

Shuman, E., Cohen-Chen, S., Hirsch-Hoefler, S., & Halperin, E. (2016). Explaining Normative * . Versus Nonnormative Action: The Role of Implicit Theories. *Political Psychology*

9. חשיפה לאלימות פוליטית והתנהגות פוליטית (סרטון "חשיפה לאלימות פוליטית")

Hirsch-Hoefler, S., Canetti, D., Rapaport, C., & Hobfoll, S. E. (2016). Conflict will harden your * heart: Exposure to violence, psychological distress, and peace barriers in Israel and Palestine. *British Journal of Political Science*, 46(4), 845-859

Getmansky, A., & Zeitzoff, T. (2014). Terrorism and voting: The effect of rocket threat on voting in Israeli elections. *American Political Science Review*, 108(03), 588-604. **To be discussed by a student**

קריאת רשות:

Jost, John., And Bonnanno, Goerge. 2006. "Conservative Shift Among High-Exposure Survivors of the September 11th Terrorist Attacks." *Basic and Applied Social Psychology*. 28(4): 311-323

Canetti, D., Cavari, A., Rapaport, C., Shalev, H., & Hobfoll, S. E. (2019). Individual Exposure to Terror and Political Attitudes: A Physiologically-Based Model of Militancy. *Terrorism and Political Violence*, 1-16

10. הפרסונליזציה של הפוליטיקה והתנהגות פוליטית

* רהט, גידי וזמיר שחף. 2019. פרסונליזציה פוליטית מקוונת: מפלגות ופוליטיקאים בישראל במבט

השוואתי. המכון הישראלי לדמוקרטיה.

<https://www.idi.org.il/media/12563/political-personalization.pdf>

McAllister, Ian. 2007. "The personalization of politics". In Russell Dalton and Hans Dieter* Klingemann (eds.), *The Oxford Handbook of Political Behavior*. Oxford: Oxford University Press.

Garzia, D. (2011). The personalization of politics in Western democracies: Causes and * consequences on leader–follower relationships. *The Leadership Quarterly*, 22(4), 697–709.

To be discussed by a student

קריאת רשות:

King, Anthony. 2002. "Do Leaders' Personalities Really Matters?". In Anthony King, (ed.), *Leaders' Personalities and the Outcomes of Democratic Elections*. Oxford: Oxford University Press.